

Η δερματοσκόπηση στην ερμηνεία ποικιλόμορφων εξανθημάτων

Φλωρεντίνα Σύλβια Δελλή¹, Μαρίνα Παπαγεωργίου¹, Μαρία Σμαραγδή¹, Μαρία Μπακιρτζή², Αιμίλιος Λάλλας³, Ζωή Απάλλα⁴, Ελισάβετ Λαζαρίδου, Γεώργιος Χαϊδεμένος², Έλενα Σωτηρίου²

¹ Ν.Α.Δ.Ν.Θ. - Γ.Ν.Θ.Ιπποκράτειο, ²Ιδιωτικό Ιατρείο, Θεσσαλονίκη, ³Α Δερματολογική Κλινική ΑΠΘ, Γ.Ν.Θ.Ιπποκράτειο, ⁴Β Δερματολογική Κλινική ΑΠΘ, Γ.Ν.Θ.Παπαγεωργίου

Εισαγωγή

Η ανοσοθεραπεία έχει φέρει σημαντική πρόοδο στη θεραπεία του καρκίνου τα τελευταία χρόνια, και η δερματική της τοξικότητα πολλές φορές ερμηνεύεται ως δείκτης αποτελεσματικότητας. Η πεμπρολιζουμάμπη (pembrolizumab) είναι ο πρώτος αναστολέας του PD-1 που εγκρίθηκε από τον FDA, με ευρεία χρήση σε διάφορους τύπους καρκίνου. Πρόσφατα εγκρίθηκε η χρήση του ως neoadjuvant, για υψηλού κινδύνου πρώιμου σταδίου τριπλά αρνητικό καρκίνο του μαστού.

Παρουσίαση Περιστατικού Γυναίκα 61 ετών με αδеноκαρκίνωμα μαστού, παρουσιάζει από μηνός ψωριασιόμορφες πλάκες στους αγκώνες, στίλβουσες ιώδεις βλατίδες στον κορμό (Εικόνα 1), και φλεγμονώδες εξάνθημα ακροδακτύλων με ραγίσσασες φλύκταινες παλαμών και πελμάτων (Εικόνες 2, 3). Τα δερματοσκοπικά ευρήματα ονύχων (ονυχόλυση, αποκόλληση, επιμήκεις γραμμώσεις, κίτρινες και γαλακτόχρες περιοχές) (Εικόνα 4), περιονυχίου (λευκά λέπια που καλύπτουν ιώδεις διηθημένες πλάκες), και προστερνικού εξανθήματος (ιώδεις βλατίδες, ροζέτες, λέπια, διακλαδιζόμενες λευκές γραμμές) (Εικόνες 5 και 6), σε συνδυασμό με τις κλινικές πληροφορίες, έθεσαν τη διάγνωση του λειχνοεδούς φαρμακοεπαγόμενου εξανθήματος. Προ μηνός η ασθενής είχε ολοκληρώσει τη συμπληρωματική ανοσοθεραπεία με pembrolizumab, χορηγούμενη μετά από την ολική χειρουργική αφαίρεση του αριστερού μαστού και των τοπικών λεμφαδένων (Νοέμβριος 2024). Το εξάνθημα υποχώρησε πλήρως μετά από 20 ημέρες θεραπείας με συστηματικά κορτικοστεροειδή.

Συζήτηση

Η ιδιαιτερότητα του περιστατικού συνίσταται στην αντίθεση μεταξύ της κλινικής ποικιλομορφίας του εξανθήματος (ΑΚΦ, ψωρίαση, λειχήνα), και των δερματοσκοπικών ευρημάτων που συνηγορούν προς τον λειχήνα, βάση των οποίων τέθηκε η διάγνωση και επιλέχθηκε η θεραπεία. Στη διεθνή βιβλιογραφία, είναι το πρώτο περιστατικό με κλινική εικόνα όμοια ακροφυκταίνωσης και ταυτόχρονη ψωριασιόμορφη ονυχία και λειχνοειδή περιοχυνία. Η έγκαιρη διάγνωση των όψιμων δερματικών εκδηλώσεων που σχετίζονται με την λήψη του pembrolizumab, αποτελεί το ακρογωνιαίο λίθος της θεραπείας, καθώς, σύμφωνα με πρόσφατες δημοσιεύσεις, η καθυστέρηση οδηγεί σε ανθεκτικότητα στα στεροειδή και προσφυγή στην χορήγηση βιολογικών παραγόντων για την αντιμετώπισή τους.

Βιβλιογραφία

Yosra Vaez-Gharamaleki, Mohammad Amin Akbarzadeh, Farhad Jadidi-Niaragh, Ata Mahmoodpoor, Sarvin Sanaie, Mohammad-Salar Hosseini, Dermatologic toxicities related to cancer immunotherapy, Toxicology Reports, Volume 14, 2025, 102021, ISSN 2214-7500, <https://doi.org/10.1016/j.toxrep.2025.102021>. (<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2214750025001398>)